

บทวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร : การวิจัยแบบผสมผสานวิธี

อารยา เชียงของ*

ปราลีณา ทองศรี ** ชะไมพร ธรรมวาสี***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานแบบแผนลำดับขั้นเชิงอธิบาย มีขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2 กรุงเทพมหานคร ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยใช้ระดับชั้นการศึกษาเป็นชั้นภูมิ จำนวน 430 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลคือกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาในระยะที่ 1 ที่มีคะแนนพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศสูงที่สุด จำนวน 15 คน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการเทียบเคียงรูปแบบ

ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบของโมเดลเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศ ได้ร้อยละ 50 และยิ่งพบว่า พฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศ ได้รับอิทธิพลทางตรงมีค่าเป็นบวกโดยเรียงตามขนาดอิทธิพลจากมากไปน้อยจากตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ค่านิยมต่อพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.34, 0.21, 0.15 และ 0.15 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าตัวแปรที่เหลือในแบบจำลองได้รับอิทธิพลทางตรงมีค่าเป็นลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงตามขนาดอิทธิพลจากมากไปน้อย ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารด้านเพศจากสื่อ และอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ -0.17 และ -0.07 ตามลำดับ การศึกษาเชิงคุณภาพอธิบายได้ว่า ความมุ่งหวังต่ออนาคต ถูกถ่ายทอดผ่านการอบรมเลี้ยงดู โดยปลูกฝังเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างฐานะทางสังคม ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรส่งผลให้ไม่สามารถศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้ ทั้งนี้การมีฐานะทางสังคมจะทำให้พ่อแม่ภูมิใจ เป็นที่ยอมรับทำให้มีคุณค่าในตนเอง

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศถูกกำหนดจากตัวแปรภายในบุคคล และระหว่างบุคคล ดังนั้นในการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันจึงควรดำเนินงานในทุกระดับคือระดับภายในบุคคลและระหว่างบุคคลเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้อย่างถาวร

คำสำคัญ : พฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงทางเพศ/วัยรุ่นหญิง

*ผู้รับผิดชอบหลัก อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์และเวชศาสตร์เขตเมือง คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

**อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์และเวชศาสตร์เขตเมือง คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัย นวมินทราธิราช

***อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์เกื้อการุณย์ มหาวิทยาลัย นวมินทราธิราช

The Causal Model of Factors Affecting to Sexual Risk Prevention Behaviors of Female teenagers in Bangkok: A Mixed Method Approach

Araya Chiangkong *

Praleena Thongsri ** Chamaiporn Dhamavasi***.

ABSTRACT

This research employed explanatory sequential mixed method design, which had two phases. The first phase, this quantitative study was aimed to develop and validate a causal relationship model of factors related to sexual risk prevention behaviors of female teenagers in Bangkok. The sample consisted of 430 senior high school female students of the secondary educational service area office 1 and 2 Bangkok, which were chosen by stratified random sampling. The data analyzed was used path analysis. The second phase, this qualitative study was aimed to explain about factors related to sexual risk prevention behaviors of female teenagers in Bangkok. The key informant consisted of 15 senior high school female students with the highest score of sexual risk prevention behaviors from the phase 1. The data analyzed was used pattern matching.

The finding suggested that a causal relationship model was fitted with the empirical data, which explain the fifty percentage of the variance of sexual risk prevention behaviors, and also found that the sexual risk prevention behaviors had positive direct effect from future orientation and self-control, sexual value, self-esteem, and authoritarian parenting style (0.34, 0.21, 0.15 and 0.15, respectively). Furthermore, the remaining variables in the model had negative direct effect from sexual media perception and peer influence (-0.17 and -0.07, respectively). Regarding qualitative study, it was explained that the offspring future had been socialized through child rearing, by cultivating on education for building the social status. The premature sexual relationship was obstructed the education advancement. The parents will be proud and accept own offspring who have well-established social status that also enhance self-esteem.

This finding demonstrated that sexual risk prevention behaviors were determined by intrapersonal and interpersonal factors. Therefore, in health promotion and prevention activities, it should implement throughout every level; at both Intrapersonal factor and Interpersonal factor; for maintaining sustainability of health behavior change.

Keywords: sexual risk prevention behaviors/female teenagers

* Corresponding Author, A lecturer of Public Health and Urban Pathology Nursing Department, Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University.

** A lecturer of Public Health and Urban Pathology Nursing Department, Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University.

*** A lecturer of Department of Psychiatry, Kuakarun Faculty of Nursing, Navamindradhiraj University.